

AGOZ ETA IDAZKIZ

ELERTIA

Erderazko elertiaz mintzatzen garanean, elerti idatzia baiño ez dogu kontuan artzen. Baiña Euskal-elertian ez da olakorik jazoten. Euskal-elertia idazleak bakarrik ez dabe osatzen. Orregaitik zatiketa au egin geinke: Elerti idatzia eta aoz-aozko elertia.

ARGITARATU: SALDU?

Beste izkuntzari begiratu ezkerro, gure izkuntzan gitxi, oso gitxi, idatzi da, Antza danetik euskaldunak ez dabe zaletasunik euki idazteko.

Orrela ta guttiz Bernat D'Ettxepare-ren garaitik gaur arte euri askok busti dau gure Euskal Erria, bai ta ainbat paper betetu gure idazleak.

Egunero sortzen dira idazle barriak, baiña liburu gitxi argitaratzen dira, eta argitaratzen direnak bildur aundiaz.

Salduko dira ala ez?

Au da gure idazleen buruko miña!

Arazoi aundia daukeela esan bear, zenbat euskal irakurle dagoan ikusiaz.

Zertarako idatzi inork ez ba' dau irakurten?

Zertarako erosi irakurriko ez doguzan liburuak?

Liburutegia apaintzeko?

Ez dagoz denporak liburutegiak apaintzen dirua ondatzeko.

Baiña erderazko liburuak erosteko ba-dago dirua bai eta astia irakurteko.

Euskaldunak osterera «rollo» aundi bat ei dira.

IPUIN ZARRAK

Beste elerti-erari begira, au da, aoz-aozko elertiar begira, izenak berak diñoanez, aoz-aoz doazen gauzak aipatu bear doguz, batez be ipuiñak eta edestiak.

Nork ez dauz entzun aitzak edo aititak kontatutako Anboto'ko Mari'ren gauzak, edo -lamiñen kontuak, edo basa jaunaren indarra, edo sorgiñen sorginkeriak, edo... zenbat mito ete dagoz Euskal Errian?

Eta nork ez dauz gogoratzen amak kontatutako ipuiñak...?

BERTSOLARIA

Baiña uts aundia egingo gen-

duan aoz-aozko elertian bertsolaria astuko ba'geunke.

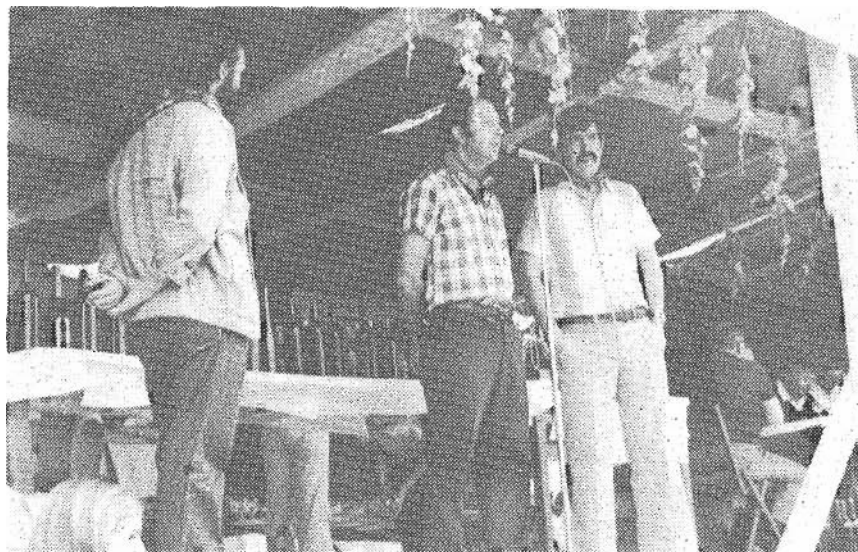
Errietan egiten diran jaialdietan baten baiño sarriago ikusiko genduzan doiñu bateri itzak ipintzen era batean, birritan pentsatu barik.

Eta zelakoak esan be!

Baiña zer da bertsolaria?

Nere ustez bertsolaria **erriaren abotsa** da, itz gogorak oneik eta kontuan artu bear diranak, bai entzuleen aldetik eta bai bertsolarien aldetik: erri baten abotsa izatea ez da edozelako lelo bat izatea, ez da edozetariko lelokeriak esatea.

Onetaz gañera bertsolariak

mugarik ez daukala kontuan euki bear da. Bertsolaria mugatuten ba'da, orduantze amaitzen da orduan alderdi baten edo talde baten abotsa izango da, baiña ez erriarena.

BERTSO IDATZIAK

Bertsolaritzaren kondairan bada bertsolari batzuk, plazetan botatako bertsoak, gero paperetan ipiñi dabezanak, batez be azkenengo garai onetan.

Itzak eta abestiak idatzita ez ha' dagoz aizeak erooten dauz, idatzitakoa betirako da.

Asmo orregaz sortu ziran paper bertsoak.

TXIRRITA

Idazki onetan bertsolari bat ipini bear ba'neuke eredu lez **txirrita** izango litzake neretzat eredurik onena.

Baztutan barre osoa, garbia erabiltzen eban, beste batzutan azeria baiño zorrotzagoa zan, baiña ba-ekian gai gogorak erabiltzen be, naiz eta politikako gaietan sartu.

Adibidez emen daukaguz Canovasi il eta gero egindako bertsoak:

*Il da Canovas, fuera Canovas,
pikaro gaizki ez ya
galdu zituen gari-zelaiak,
gallendu zaio sasia;
galdu zituen ipar garbiyak
gallendu trumoi nasya
galdu zituen fueruak eta
jaungoikoaren graziya
galdu zituen bizi-lekuak
galdu du bere biziya.*

AREATZA'KO ESKOLEA

Baiña zertan da gaur bertso- I aritza?

Oraindiño ikusten doguz bertsolariak gure errietako plazetan.

Ba etc dago etorkizunik?

Ba ete dira bertsolari barriak, Txirrita barriak?

Gazteak gura izan eskero ez dot uste irakasle onen ezik dagoenik.

Or daukagu Muxika'ko eskola, zenbat bertsolari urten ete dira eskola orretatik Enbeitatarren-gandik asi eta gaur arteraiño?

Jaungoikoak gura dagiela eskola orrek jarraitzea eta beste batzuk sortzea, osterantzean bertsolaritza galdu egingo da, erria isilik geldituko da, eta orduan ez dogu erririk izango.

ENDIKA